

Valtiovarainministeriö

ASIA LIEKSAN KAUPUNGIN LAUSUNTO

**Viite: LAUSUNTOPYYNTÖ KUNNALLISHALLINNON RAKENNE –TYÖRYHMÄN
SELVITYKSESTÄ SEKÄ KUNTAUUDISTUKSEEN LIITTYVISTÄ MUISTA
UUDISTUKSISTA**

Valtiovarainministeriö pyytää tällä lausuntomenettelyllä kuntanne lausuntoa kahdesta asiakokonaisuudesta:

- I. Kunnallishallinnon virkamiestyöryhmän selvitys
- II. Muut kuntauudistukseen liittyvät uudistukset

Lausunnonantajien suuren määrän johdosta lausuntokierros toteutetaan tämän sähköisen lomakkeen avulla. **Lausunnot tulee antaa viimeistään perjantaina 13.4.2012 klo 16.00 mennessä.**

Taustakysymykset

- Kuntanumero 422 ja kunta Lieksan kaupunki
- Maakunta Pohjois-Karjala
- Kuntanne yhteyshenkilön tiedot:
kaupunginjohtaja Esko Lehto, Lieksan kaupunki, Rantalantie 6, 81720 Lieksa
esko.lehto@lieksa.fi
+358 4010 44001
- Kyselylomakkeen täyttäjän tiedot:
yhteyshenkilö
kaupunginjohtaja Esko Lehto, Lieksan kaupunki, Rantalantie 6, 81720 Lieksa
esko.lehto@lieksa.fi
+358 4010 44001

OSA I. KUNNAN LAUSUNTO KUNNALLISHALLINNON RAKENNE - TYÖRYHMÄN RAPORTISTA

I.1. Osio: Työryhmän analyysi kunta- ja palvelurakenteen kehittämistarpeista ja tavoitteista

Työryhmä on lähtenyt siitä, että palvelurakenteen uudistaminen edellyttää kuntarakenteen uudistamista. Lähtökohtana tämä ei ole perusteltu ja on luonteeltaan valmiiksi annettu malli, joka monen kunnan osalta johtaa jo valmiiksi virheellisiin ja vaihtoehdottomiin toteutuksiin.

Mallit esimerkiksi Pohjoismaissa ja Euroopassa osoittavat päinvastoin, että kunta- ja palvelurakenteen uudistaminen voidaan toteuttaa toisella tavalla. Tavalla, joka kunnioittaa kunnallista itsehallintoa ja myös Suomen valtion hyväksymää läheisyysperiaatetta. Suomen kuntien, nyt "suurena" pidetty, lukumäärä ei ole mitenkään poikkeuksellista. Kuntia on esimerkiksi Saksassa 12.104, Ranskassa 36.682, Italiassa 8.094, Espanjassa 8.116, Itävallassa 2.357. Pohjoismaissa: Norjassa on 440, Suomessa 336, Ruotsissa 290, Tanskassa 98 ja Islannissa 77 kuntaa. (Lähde: Polemia 1/12).

Palvelurakenteen kehittäminen, ja erityisesti palvelujen sekä toimintatapojen uudistaminen, on sen sijaan perusteltua ja tarpeellista. Kuntarakenteen tarkastelulla on toiminnalliset perusteet erityisesti seuraavissa tapauksissa:

- pääkaupunkiseutu
- Turun, Tampereen ja Oulun seutujen kaltaiset alueet
- pienemmät aluekeskukset ja niiden ympäristökunnat, esimerkiksi Kuopio ja Jyväskylä.

Näiden osalta toimivat työryhmän esittämät perusteet:

- maankäyttö
- asukkaiden ja yritysten kannalta yhtenäinen toiminnallinen kokonaisuus
- yhdyskuntarakenteen seudullisen ohjauksen tarve
- työssäkäynti- ja asiointialue

Työryhmän esittämät kuntaliitosperusteet eivät toimi kaikkien alueiden osalta, kuten esimerkiksi Pielisen Karjalan kuntien osalta.

- siis Lieksan osalta ei toimi.

Näin ollen olisi pitänyt nähdä Suomen eri alueiden erilaisuus ja sallia erilaisten mallien mahdollisuus. Tällainen malli on poikkeuksena sallittu Kuhmon (Kainuun) osalta. Jostain käsittämättömästä syystä näin ei ole menetelty kuntaparien Sotkamo/Kuhmo ja Lieksa/Nurmes osalta. Miksi näin?

Työryhmän olisi tullut todeta, että kaikkien Suomen kuntien osalta lähdetään toiminnallisista perusteista ja palvelurakenteiden kehittämisestä huomioiden erilaiset palveluiden kehittämis- ja järjestämismallit. Useiden tutkimusten mukaan kuntakoko ei ratkaise kuinka palvelutuotanto kyetään järjestämään.

Nyt valtio on lähtenyt väärästä suunnasta

Ensiksi olisi pitänyt tarkastella, tutkia ja selvittää valtion ja kuntien tehtäväjako. Sen jälkeen olisi tullut määritellä, kenen on tarkoituksenmukaisinta järjestää palvelut koko Suomen osalta (ei vain monelta osin virheellisesti mm. seutukuntien osalta), ottaen huomioon kuntien erilaiset olosuhteet.

Olellainen kysymys on se, että tässä suunnitelmassa ei ole millään otettu omina alueinaan (yksikköinä) huomioon niitä alueita, jotka eivät kuulu mihinkään työssäkäyntialueeseen. Näitä alueita löytyy pitkin Suomea, esimerkiksi Lieksa ja Viitasaari.

Kaikkia malleja ei ole tutkittu. Tutkimatta on jätetty esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen maakunnalliset mallit. Olisi ollut hyödyllistä käydä läpi nimenomaan erilaisia malleja, ei vain yhtä maakunnallista mallia.¹

Työryhmä on selvityksen 4. luvussa kuvannut uudistuksen tarvetta ja tavoitteita.

I.1.1. Miten arvioitte tarvetta uudistaa kunta- ja palvelurakennetta ja mitkä ovat kuntien näkökulmasta tärkeimmät syyt uudistuksen toteuttamiseen?

Metropolialueen ja isojen kasvukeskusten osalta toiminnallisten alueiden perusteella tehdyillä uusilla kunnilla olisi ilmeisesti saavutettavissa merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia hyötyjä. Näissäkin tapauksissa pelkkä kuntien yhdistäminen ei toisi hyötyjä, vaan jopa kuluja (On muistettava, että monelta osin esimerkiksi Helsingin tapa tuottaa palveluja on kalleinta). Joka tapauksessa, tällöinkin on katsottava uudelleen ja uudella tavalla palvelujen järjestämistavat, jos toiminnallisia ja taloudellisia hyötyjä halutaan saavuttaa.

Väestön ikääntyminen aiheuttaa tarpeen muuttaa palvelurakennetta. Palvelurakenteen muuttamiseen Lieksa on valmis. Kehitämme palvelurakennettamme koko ajan, esimerkiksi uudistetulla vanhuspalvelustrategialla.

Muutoin kaupunki viittaa kohdassa I 1. lausumaansa.

I.2. Osio: Työryhmän tarkastelunäkökulmat sekä kuntaliitostarpeen arviointi

I.2.1. Miten arvioitte kuntanne osalta työryhmän kuntarakennetarkastelussa käyttämiä tarkastelunäkökulmia ja kriteereitä?

- **Väestökehityksen ja väestörakenteen osalta?**
 - o lähtötiedot ovat jotakuinkin oikeita
 - o pitkältä ajalta trendilaskelmien mukaiset ennusteet eivät ole toteutuneet Lieksan eivätkä maakunnan osalta; muutos on ollut meillä ja maakunnassa parempi. Muuttoliike on nuorentanut väestörakennetta ja hidastanut väestön vähenemistä.
- **Taloustarkastelunäkökulmien osalta?**
 - o perusolettama on virheellinen, koska lähdetään siitä, että vuosina 2010-2024 kuntien tehtävät ja vastuut lisääntyvät samalla tavoin kuin 1997-2010

¹ Toisaalta on muistettava perustuslain tulkintojen mukaan kunta/kaupunki ei voi olla maakunnan kokoinen.

- tällainen kehitys ei ole mahdollista ja osoittaisi sen, että valtio ei huolehtisi omista velvoitteistaan julkisena valtana
 - muistettava, että julkisella vallalla tarkoitetaan valtiota ja kuntia, joiden yhdessä tulee toimia kansalaisten hyväksi. Ei vain niin, että valtio lykää paineet kunnille.
 - on epärealistista, että millään kuntarakennemuutostuksella päästäisiin siihen, että kunnat voisivat kaikkialla Suomessa verotuloillaan huolehtia tehtävistään
 - Suomessa kuntien välillä käytössä oleva kuntien verotulojen tasausjärjestelmä on muihin pohjoismaihin verrattuna huomattavasti heikommassa asemassa olevien kuntien osalta
 - valtionosuusjärjestelmää ja verotulojen tasausta olisi tullut tarkastella osana suunnittelua
 - Tarkastelunäkökumista puuttuu kokonaan tarkastelu ja laskelmat siitä millaisella valtionosuus- ja verotulojen tasausjärjestelmällä kuntien tehtävät voidaan järjestää tasapuolisesti kaikille Suomen kansalaisille kaikkialla Suomessa
 - **tarkastelunäkökulmat ovat siis merkittävästi puutteellisia ja virheellisiin johtopäätöksiin vieviä**
- **Yhdyskuntarakennetarkastelun osalta?**
- ei tuo selkeästi esille Lieksan erilaista asemaa ja sijaintia. Tarkastelu on siten puutteellinen.
 - Lieksa, Nurmes ja Juuka ovat selkeästi omia kuntakeskuksia. Tämä ei näy työryhmän esityksessä. Lisäksi saa vaikutelman, että päädyttäessä keskuspaikkana Nurmekseen sitä on pidetty samanarvoisena keskuksena Joensuun kanssa.
 - esitetyistä neljästä kunnasta Juuka lukeutuu Joensuun seutukuntaan. Juuan kunta on myös rakentanut viime vuosina johdonmukaisesti erilaiset yhteistoimintarakenteet Joensuun seutukunnan kanssa, esimerkiksi elinkeinojen kehittämisen, ympäristöterveydenhuollon ja maaseutuhallinnon osalta
- **Työssäkäynnin saavutettavuuden ja asiain osalta?**
- työryhmä toteaa selvityksessään, että Lieksa ei kuulu mihinkään työssäkäyntialueeseen. Lieksa on siis oma työssäkäyntialueensa, josta pendelöinti muihin kuntiin on vähäistä ja jossa työpaikkaomavaraisuus on 88,1 prosenttia.
 - samoin työryhmä tuo esiin, että Lieksassa oman kunnan osuus erikoiskaupan asiain osalta on 63 prosenttia.
 - edellä esitetyt pitävät paikkansa, niitä ei vain ole otettu huomioon työryhmän esityksessä.
- **Peruspalvelujen järjestämis- ja tuotantoedellytyksien osalta?**
- tältä osin viitataan edellä kohdassa "Taloustarkastelunäkökulmien osalta" lausuttuun
 - pitkien välimatkojen vuoksi peruspalvelut olisi joka tapauksessa järjestettävä jokaisen nykyisen kunnan alueella. Näin yhdistymisillä ei saavutettaisi tehostusta palvelurakenteeseen.

- **Elinkeinotoimen kehittämisen osalta?**
 - o on jäänyt puutteelliselle tasolle
 - o Lieksan elinkeinorakenne on alueen monipuolisin ja teollisten työpaikkojen määrä suurin. Lieksan elinkeino-olojen poikkeavuus verrattuna muihin seudun kuntiin on jäänyt täydellisesti ottamatta huomioon
 - isoimmat työnantajamme (tiedot v. 2011):

• Lieksan kaupunki	820 työntekijää
• Pankaboard+Maintpartner	170+34
• Anaika Components Ltd Oy	92
• Amcor Flexibles Finland Oy	88
• Joptek Oy Composites	85
• Kela	83
• Reino & Aino Kotikenkä Oy	50
• Suomen Rengastehdas Oy	20
• Anaika Wood Ltd	68
• Vapo Timber Oy Kevätniemi	53 + puunhankinta 13
• Pielisen Op – Kiinteistökeskus	60
 - o merkittävä virhe on, että ei ole tunnistettu infrastruktuurin ylläpidon ja kehittämisen olevan osa kansallista elinkeinopolitiikkaa. Esimerkiksi perustienpidon ja raideliikenteen rahoituksen heikentäminen merkitsee Lieksan osalta valtion taholta elinkeino-olojemme heikentämistä. Nyt olisi tullut lähteä kehittämään elinkeino-oloja myös tältä kannalta.
- **Toiminnallisen kokonaisuuden ja kokonaisarvioinnin osalta?**
 - o puutteellinen ja virheellisiin johtopäätöksiin vievä. Lähtökohtaisesti se on väärään suuntaan rakennettu.

1.2.2. Vastaako työryhmän tarkastelunäkökulmien analyysi käsitystänne kuntanne tilanteesta?

(vastausvaihtoehdot: kyllä, ei)

- Väestökehityksen ja väestörakenteen osalta?
Ei
- Taloustarkastelunäkökulmien osalta?
Ei
- Yhdyskuntarakennetarkastelun osalta?
Ei
- Työssäkäynnin, saavutettavuuden ja asioinnin osalta?
Ei
- Peruspalvelujen järjestämis- ja tuotantoedellytyksien osalta?
Ei
- Elinkeinotoimen kehittämisen osalta?
Ei
- Toiminnallisen kokonaisuuden ja kokonaisarvioinnin osalta?
Ei

I.2.3. Mikäli vastasitte edelliseen kysymyksen vaihtoehtoihin EI, niin mikä on oma analyysinne tilanteesta?

Lieksa on mukana vain sellaisissa kuntayhtymissä (ammatillinen koulutus ja erikoissairaanhoido), joita esitetty Pielisen Karjalan kunta ei pysty yksinään hoitamaan. Työryhmän esittämä kuntaliitos ei vaikuta tarvittavien kuntayhtymien määrään.

Lyhyellä aikavälillä Lieksassa avautuu huomattava määrä työpaikkoja, eli noin 1.000 työpaikkaa, 2020 -luvulle mentäessä. Näiden työpaikkojen täyttäminen, edes suurelta osin, aiheuttaa sen, että ennusteet eivät toteudu talous- ja väestöennusteiden mukaisesti.

Pielisen Karjalassa (Lieksa, Nurmes ja Valtimo) on 2011 ollut yhteensä 1.448 teollista työpaikkaa. Niistä Lieksassa 906 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä on lisääntynyt vuodesta 2009 vuoteen 2011 kuudella (6). Edelleen Pielisen Karjalassa on vuonna 2010 ollut 1.771 KuEI- vakuutettuja, joista Lieksassa on 894 työntekijää.

Väestö jakautuu vuoden 2011 väestömäärien mukaan työryhmän esittämällä kuntarakenneselvitysalueella kunnittain seuraavasti:

Juuka	5 453	19 %
Lieksa	12 585	44 %
Nurmes	8 359	29 %
Valtimo	2 437	8 %
Yhteensä	28 834	100 %

Kunnista Lieksa, Nurmes ja Valtimo kuuluvat Pielisen Karjalan seutukuntaan, Juuka kuuluu Joensuun seutukuntaan.

Mikäli esitetty kuntarakenne vietäisiin Lieksan ja Juuan kannoista huolimatta väkisin läpi, niin Pielisen Karjalassa ei ole muuta vaihtoehtoa keskuspaikaksi kuin Lieksa.

Lieksan osalta työryhmän esitystä ei voida toteuttaa muutoin kuin siinä tapauksessa ja sillä edellytyksellä, että Lieksa on keskuskunta. Perusteena muun lisäksi on se, että Lieksa on alueen suurin ja elinkeinorakenteeltaan monipuolisin kunta.

Kaikkialla Suomessa näkyy se, että keskuspaikka imee muiden, entisten keskuspaikkojen elinvoiman, palvelut ja kehittämisen. Pielisen Karjalan alueen osalta tämä kehitys johtaisi yhteiskunnallisen kokonaistarkastelun osalta siihen, että kuvitellut (työryhmän esittämät) hyödyt jäisivät täydellisesti toteuttamatta ja ongelmat huoltosuhteen, talouden ja muun kehityksen osalta lisääntyisivät Pielisen Karjalassa ja siten myös koko Pohjois-Karjalassa.

I.2.4. Mitä edellä todettuja ja mahdollisia muita tarkastelunäkökulmia ja –kriteerejä kuntanne näkemyksen mukaan tulisi soveltaa tarkasteltaessa kuntaliitoksen tarvetta kuntanne ja alueenne osalta?

Yhteiskunnallinen tarkastelunäkökulma ja Suomen eri osien aluekehitys on jätetty lähes kokonaan tarkastelun ulkopuolelle. Esimerkiksi Pohjois-Karjalan kuntarakenne ei ratkaise maakunnan ja sen eri osien ongelmia. Aluekehityksen ja elinkeinotoiminnan kehittämisen välineet on jätetty selvityksessä huomioimatta. Kaikkien kuntien osalta on lähdetty siitä, että kuntien elinvoima on ratkaisevan tärkeä. Tämä elinvoima on itsestäänselvyys useimpien eteläisen Suomen kuntien ja seutujen osalta ja samoin suurimpien maakuntakeskusten osalta.

Muiden kuntien ja seutujen osalta elinvoima ei ole itsestäänselvyys, eikä ratkaistavissa kuntien päälle piirretyillä kuntarakennekartoilla. Huomiota tulisi kiinnittää niihin elinkeino- ja aluepoliittisiin toimenpiteisiin, joilla tällaisten kuntien verotulopohjaa voidaan lisätä (energian hinta, kuljetustuki, liikenneinfrastruktuuri jne.).

Työryhmä ei ole lähtenyt tarkastelemaan kehitystä siitä näkökulmasta, kuinka ongelmia tulisi yhteiskunnallisen kehityksen kannalta ratkaista, vaan on lähtenyt lyhyen tähtäimen keinoista, kuntarakenteiden muuttamisesta.

Sosiaalinen eheys ja syrjäytyminen

Työryhmä on päätenyt selvityksessään siihen, että Pohjois-Karjala ja sen eri osat ovat taloudellisesti muuta Suomea heikommassa asemassa. Tämän työryhmä näyttää ratkaisevan yksinkertaisella tavalla; kunnat yhteen. Kokonaan ovat jääneet selvittämättä ja esittämättä ne keinot, joilla tosiasiasa voitaisiin helpottaa kuntien ahdinkoa ja parantaa kansalaisten hyvinvointia ja yhdenvertaista asemaa.

Aikaisempi kehitys on johtanut valtion ja muidenkin toimijoiden palveluiden keskittämiseen (ammatillinen koulutus, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut jne.). Tämän seurauksena Pohjois-Karjalassa ja erityisesti Pielisen Karjalassa on ollut näkyvä, tilastollisestikin merkittävä, syrjäytymiskehitys. Jos nyt lähdetään vahvistamaan tätä keskittämiskehitystä, niin seurauksena ei voi olla muuta kuin paheneva syrjäytyminen.²

Maan eri osien kansalaisten yhdenvertaisen aseman turvaamisen keinoinhin olisi pitänyt kiinnittää huomiota. Olisi pitänyt etsiä ja löytää tapoja, joilla voidaan turvata palvelut maan eri osissa. Tämä olisi samalla ollut keinojen löytämistä kansakunnan sosiaaliseen eheyteen ja syrjäytymisen estämiseen. Näitä keinoja olisivat olleet sekä valtionosuusuudistuksen että elinkeino- ja aluepoliittiset välineet. Ilmeisesti työryhmältä on puuttunut oikeus ja mahdollisuudet tehdä perusteellisia selvityksiä.

² Monilla alueilla kuntien väliset suhteet ja mahdollisuudet yhteistyöhön ovat heikentyneet tämän ulkoapäin pakotetun mallin myötä.

I.3 Osio: Kuntaliitoksen toteuttaminen kuntien oman selvityksen perusteella tai työryhmän esittämän erityisen kuntajakoselvityksen perusteella

Tässä osiossa esitetyt kysymykset liittyvät mahdollisen kuntaliitoksen tekemisen vaihtoehtoihin sekä aluerajauksiin.

I.3.1. Olisiko kuntanne valmis selvittämään yhdessä muiden kuntien kanssa kuntaliitoksen toteuttamista työryhmän esittämän erityisen kuntajakoselvityksen sijasta?

Ei

Tässä vaiheessa näillä tiedoilla

***Jos edelliseen kysymykseen vastataan KYLLÄ, aukeaa seuraava kysymys:
Mikä olisi se alue, jolla kuntanne näkemyksen mukaan voitaisiin sitä selvittää?***

Työryhmä on esittänyt, että alueellisen kuntarakenneselvityksen pohjalta käynnistettäisiin kuntajakolaissa (1698/2009) 4. luvussa tarkoitettu ministeriön kustannuksella tehtävä erityinen kuntajakoselvitys kullakin ehdotetulla alueella.

I.3.2. Olisiko kuntanne valmis osallistumaan työryhmän esittämään ministeriön käynnistämään ja kustantamaan erityiseen kuntajakoselvitykseen?

ei vastausta

***Jos edelliseen kysymykseen vastataan KYLLÄ, aukeaa seuraava kysymys:
Mikä olisi se alue, jolla kuntanne näkemyksen mukaan voitaisiin toteuttaa työryhmän esittämä erityinen kuntajakoselvitys?***

I.3.3. Katsooko kuntanne, että osaliitokset olisivat alueellanne tarpeellisia?

ei vastausta

***Jos edelliseen kysymykseen vastataan KYLLÄ, aukeaa seuraava kysymys:
Millä alueella ja millä tavoin osaliitokset olisivat alueellanne tarpeellisia?***

I.4. Osio: Kuntarakenneuudistuksen toteuttamiskeinoista ja aikataulusta

I.4.1. Työryhmä on esittänyt raporttinsa selvitysosassa (selvityksen osa I) kuntauudistuksen toteuttamistapoja. Mikä on kuntanne näkemys näistä toteuttamistavoista?

- Kuntien itse käynnistämä selvitys
- Ministeriön käynnistämä kuntajakoselvitys
- Kuntaliitosten taloudellinen tukeminen
- Valtionosuusjärjestelmän muuttaminen uudistuksiin kannustavaksi
- Uudistuksen ohjaaminen muutoin kuntien rahoitusjärjestelmän muutoksilla (esim. veropohja)
- Uudistuksen toteuttaminen palvelujen järjestämistä koskevien kriteerien perusteella
- Uudistuksen toteuttaminen velvoittavalla lainsäädännöllä
- Muu, mikä?

I.4.2. Mistä ajankohdasta lukien kuntaliitokset voitaisiin toteuttaa alueellanne?

- Vuoden 2013 alusta lukien
- Vuoden 2014 alusta lukien
- Vuoden 2015 alusta lukien
- Vuoden 2016 alusta lukien
- Vuoden 2017 alusta lukien

I.4.3. Perustelunne aikataululle

I.5. Osio: Muutostuki

I.5.1. Millaiset valtion muutostuen keinot voisivat edistää uudistuksen toteuttamista omassa kunnassanne ja alueellanne?

I.6. Osio: Lisänäkemyksiä

I.6.1. Jos haluatte esittää esitettyjen kysymyksien ohella omia vaihtoehtoisia näkemyksiänne työryhmän selvitykseen, lisätkää se alla olevaan tilaan.

Liekka on maakunnan pohjoisosan kaupallinen keskus ja oma työssäkäyntialueensa

Lieksalaiset asioivat kaupallisten erityispalvelujen suhteen lähes täydellisesti Lieksassa. Niiden tarjonta on selvästi monipuolisin Pielisen Karjalan alueella ja ne kehittyvät edelleen. Esimerkiksi kansainvälisiä kaupan ketjuja Pohjois-Karjalassa toimii vain Joensuussa ja Lieksassa.

Muutoin lieksalaisten ja lieksalaisten yritysten asiointisuunta on Joensuu. Koulutautumisen suunta on myös Joensuu ja toiminnallinen lähikuntamme on Joensuu. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon erityispalvelut haetaan Joensuusta.

Tänä päivänä tärkeänä pidetyn ja todella tärkeän innovaatiotoiminnan yhteistyön keskeiset toimijat Lieksan Teollisuuskylä Oy:n ja yritystoiminnan osalta ovat lähes yksinomaan Joensuussa, toki osin Kuopiossa ja muualla Suomen yliopistoissa ja oppilaitoksissa.

Vahva peruskunta -termi ei täällä ja muualla vastaavanlaisissa laajojen kuntien olosuhteissa saa vähäisintäkään lisäarvoa. Valtion kaavailema malli, kuntia yhteen laittamalla, ei tuo mitään lisäarvoa tai vahvuutta.

Valtion mallissa - ns. uudessa peruskunnassa erikoissairaanhoido ja perusterveydenhoito eivät yhdistyisi. Erikoissairaanhoido järjestetään joko maakunnallisena tai jopa suuremmalla hallinnollisella alueella. Kuntarakennetyöryhmän Pielisen Karjalaan esittämä malli ei ratkaise terveydenhuollon ongelmia.

Valtion malli veisi syvenevän syrjäytymisen tielle

Eräänä perusteena uudelle kuntarakenteelle on esitetty palvelujen turvaaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen.

Mitenkähän tämän perustelun kanssa oikein on?

Syrjäytymistä on aiheuttanut ja aiheuttaa edelleen valtion, jo aiemmin ajama, lähes kaikkia hallinnonaloja koskeva keskittämiskehitys. Koulutuspalvelujen siirtyminen yhä kauemmaksi osaltaan tukee tätä syrjäytymiskehitystä.

Syrjäytymisen ehkäisykeinona paras tapa olisi puuttua kehityksen syihin eli lähteä tukemaan kehittämistä eikä kurjistamista.

Valtion, koko Suomea varten, esittämä malli ei millään pure Pielisen Karjalan olosuhteisiin. Mallin mukaan "Asukkaiden ja yritysten kannalta kaupunkiseutu on yhtenäinen toiminnallinen kokonaisuus." "Siksi kaupunkiseudun tulee olla hyvin toimiva yhtenäinen alue esimerkiksi asumismahdollisuuksien, palveluiden saatavuuden ja joukkoliikenteen sujuvuuden suhteen."

Edelleen valtio lausuu:

"Yhtenäinen kaupunkirakenne ulottuu poikkeuksetta keskuskaupungin rajojen yli kehyskuntiin ja joskus vielä kauemmaksikin. Se näkyy kansalaisten arkivalinnoissa. Seudun asukkaalla saattaa olla asuinpaikka ja työpaikka eri kunnissa ja käytännössä yksityiset ja valinnanvapauden kasvaessa myös julkiset palvelut voivat olla muussa kuin asuinkunnassa."

Lieksan ja koko Pielisen Karjalan osalta nämä perustelut ovat olosuhteisiimme ja suuntautuneisuuteemme nähden kokonaan sopimattomia.

Olosuhteisiimme nähden ehkä sopimattomin perustelu on lausuma:

"Työpaikkojen synnyn sekä tehokkaan kasvu- ja elinkeinopolitiikan toteuttaminen edellyttäisi kuntarakenteen kehittämistä toiminnallisuuden pohjalta."

Lieksan kaupunki on seudun ainoa kaupunkimainen, yhden kaupunkitason keskuksen, kunta. Vain sillä on yksi selkeä, nykyaikaiseen asemakaavaan perustuva, keskustaajama. Vain Lieksa on alueella ainoa kaupallinen keskus, joka muodostaa lisäksi oman erikoiskaupan alueensa. Ja vain täällä on, Joensuun lisäksi, kansainvälisiä kauppaketjuja lukuisien kansallisten kauppaketjujen lisäksi. Tuoreiden selvitysten mukaan kaupan asiakaspohja Lieksassa on noin 25.000 ja asiakkaita tulee mm. Kuhmosta ja Enosta (Joensuusta). Kauppaketjut laajentavat Lieksassa liiketoimintaansa. Vain Lieksassa on teollisuuskylä. Lisäksi Lieksa on oma työssäkäyntialueensa.

Lieksa on vapaa-ajan asukkaiden ja mökkiläisten osalta omaa luokkaansa. Meillä noin 2500 vapaa-ajan asuntoa, joista yli puolella omistajan kotipaikka on Lieksan ulkopuolella.

Pielisen Karjalassa (Lieksa, Nurmes ja Valtimo) on 2011 ollut yhteensä 1.448 teollista työpaikkaa. Niistä Lieksassa 906 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä on lisääntynyt vuodesta 2009 vuoteen 2011 kuudella (6). Edelleen Pielisen Karjalassa on vuonna 2010 ollut 1.771 KuEI- vakuutettuja, joista Lieksassa on 894 työntekijää.

Lieksa on matkailun ylivoimainen toimija

Maakunnan matkailun ykköskohde Koli ja erämatkailun ykköskohde Ruunaan alue sijaitsevat Lieksassa. Näiden alueiden matkailua kehitetään yhteistyössä Metsähallituksen kanssa.

Joensuu on näiden matkailualueiden kehittämisessä tärkein yhteistyökumppani. Matkailua tullaan kehittämään lisää myös Ilomantsin kunnan kanssa. Uusi yhteistyösuunta on tulossa/kehittymässä Lieksan saatua käyntiin Itärajan pinnassa olevan ns. Kuhmontien peruskorjauksen. Nyt meillä on merkittävä matkailulinja aina pohjoisen Venäjän suunnasta Kostamuksen ja Itärajan pinnasta Lieksan kautta Koliille ja Joensuuhun.

On päivänselvää, että Pielisen Karjalassa ei ole muuta vaihtoehtoa keskuspaikaksi kuin Lieksa

Lieksan tulee jatkossakin säilyä ja kehittyä kaupallisen ja elinkeinoelämän toiminnan keskuksena.

Esimerkiksi keskuskaupunkimalli, Nurmes keskuskaupunkina, olisi meidän kaupunkimme, kaupunkilaisten, palvelujen ja työpaikkojen kannalta väärään suuntaan vievä tie.

Lieksa on aktiivinen palvelujen kehittäjä Pohjois-Karjalan maakunnassa

Lieksan kaupunki oli aloitteellinen synnyttäessä kuntien ja yliopiston yhteistyötä eli yhteistyöasiakirja allekirjoitettiin jo vuonna 1991.

Lieksa on ollut aloitteentekijä synnyttäessä Pohjois-Karjalaan kaikkien kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntatoimijoiden maakunnallista tietoverkkoa ja sen hyödyntämistä. Alkusanat lausuttiin Lieksan aloitteesta järjestetyssä Kolin seminaarissa tammikuussa 1994. Nyt meillä on maakunnan kattava tietotekniikkayhtiö PTTK Oy.³

Puhelunvälityksen (puhelinkeskuksen) kehittämisessä Lieksa oli myös maakunnallinen edelläkävijä. Meillä luotiin kuntatasolla tekniset puhelinvaihteydet Lieksassa sijaitseviin valtion virastoihin ja mm Kelaan. Samalla laajen-

³ Tietoverkkomme on tätä päivää myös sen vuoksi, että olemme yhdistäneet kuntien ja niiden terveyskeskusten verkot keskussairaalan verkkoon. Lieksa oli tekemässä ensimmäistä Pohjois-Karjalan EU-projektia eli TERVE-projektia 1990-luvun puolivälissä.

simme puhelinvälityksemme Vaara-Karjalan alueelle. Nyt meillä on hoidettava kuusi kuntaa ja kaksi kuntayhtymää.

Lieksalla on monipuolinen ja laaja hankesalkku. Lieksalle elinkeinoyhtiö Pikes Oy⁴ (Pielisen Karjalan kehittämiskeskus) on Pielisen Karjalan kuntiin verrattuna vain osa kaupungin kehittämistoimintaa. Lieksan kaupungin hankesalkku yhdessä Lieksan kaupungin kokonaan (99 prosenttia) omistaman Lieksan Teollisuuskylä Oy:n kanssa on samaa suuruusluokkaa kun ko. yhtiöllä.

Sosiaali- ja terveystoimen osalta olemme olleet ja olemme hallinnoimassa monia maakunnallisia ja valtakunnallisia pilottihankkeita (Karpalo, Hyvää Palvelua Arjessa, E-terveyskeskus jne.). Olemme tehneet EU:n kanssa myös sosiaalialan kehitystyötä Karjalan Tasavallassa.

Lieksan tekninen toimi on tehnyt kehityshankkeita sekä Baltian että Venäjän suunnille. Teknisessä toimessa Lieksa ja Nurmeks tekevät nyt yhteistyötä. Lieksa on vastuukunta Lieksan ja Nurmeks yhteisessä teknisessä virastossa. Samoin sopimusperusteisesti maaseututoimen viranomaistehtävät hoitaa Nurmeks kaupungin ja lomatoimen tehtävät Valtimon kunta. Ympäristöterveydenhoidossa olemme neuvottelemassa tehtävien hoidon osalta Joensuun kaupungin kanssa.

Lieksan kaupungin kaupunkikeskustan kehittämisessä olimme mukana monikansallisessa Pohjoinen Periferia –ohjelmassa.

Lieksan kaupungin hallinnoima Pielisen Karjalan musiikkiopisto vastaa musiikin osalta taiteen perusopetuksesta Lieksassa, Ilomantsissa, Nurmeksessa, Valtimolla ja Juuassa. Opetuspuolella olemme vetäneet Osaava I ja II hankkeita, jotka kohdistuvat opetusalan koulutushenkilökunnan täydennyskoulutukseen Pohjois-Karjalassa ja Kuhmon kaupungissa. Etäteknologian osalta olemme valtakunnallista tasoa mm. Kolin saaristokoulu-hankkeessa. Yksittäisten koulujen osalta olemme olleet monissa palkituissa kansainvälisissä kehittämishankkeissa.

Muutoinkin Lieksa on vuosien ajan kunnostautunut **aktiivisena innovaatio-toiminnan kehittäjänä**, erityisesti Joensuun suuntaan nykyisen Itä-Suomen yliopiston ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään laajalti muuallekin (Kuopio, Lappeenranta). Esimerkiksi Vaske-hanke sosiaali- ja terveystoimessa ja ISO-verstas sivistystoimessa sekä Lieksan Teollisuuskylä Oy:n yhteistyö Lappeenrannan teknillisen yliopiston kanssa mm. laserteknologiassa ja bioenergia-alalla.

Viimeksi Lieksa on luonut Puuakatemia-hankkeen. Hankkeen myötä Lieksan kaupunki hakee uusia innovaatioita ja yritystoimijoita metsäalalle yhteistyössä maakunnan toimijoiden (mm. Joensuu tiedepuisto, Pohjois-Karjalan koulutus-kuntayhtymä ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu.) ja yritysten kanssa.

⁴ Toisaalla olemme useasti jo viitanneet siihen, että kunnista ainoana Lieksalla on oma, iso teollisuuskylä.

Katso Lieksan kaupungin sivut:

<http://www.lieksa.fi/Resource.phx/sivut/sivut-lieksa/sivistys/puuakatemia.htx>

Näissäkin merkittävässä kehittämisasioissa korostuu Lieksan elinkeinoelämän ja koulutustoimijoiden tarve suuntautuneisuus Joensuuhun ja muuhun eteläiseen Suomeen. Lieksa on näissä suhteissa ylivertainen toimija.

Lieksa on rajakaupunkina myös aktiivinen. Lieksan kaupungin aloitteellisuuden ja rajayhteistyömme ansiosta saatiin aikaan merkittävä puuntuonti Venäjän puolelta Inarin rajanylityspaikan kautta. Lisäksi on koulutettu venäläisiä puun korjuumenetelmissä jne. Venäjän WTO-sopimuksen myötä aukeaa uudet kehittämismahdollisuudet lisätä kauppaa ja yhteistyötä. Äskettäin sovimme Karjalan Tasavallan kanssa yhteistyön lisäämisestä Inarin rajanylityspaikan ja Venäjän puoleisten alueiden matkailu- ja muun yhteistyön kehittämisestä.

Oppilaat riittävät

Valtio pitää 50 syntyneen rajaa lähtökohtana mahdollisuudelle järjestää koulutusta. Lieksan syntyvyys on vuosina 2005 - 2011 ollut seuraava: 74, 86,74, 90,64,70, 92. Lisäksi tänne on muuttanut lapsiperheitä. Keskustaajaman koulumme ovat täynnä.

Valtion esittämä malli johtaa palvelujen keskittymiseen yhteen keskukseen ja niiden häviämiseen muista alueen taajamista. Se ei ratkaise Pielisen Karjalan väestöllisestä huoltosuhteesta johtuvia ongelmia. Ei ole pystytty osoittamaan, että kuntaliitokset tuottavat säästöjä, pikemminkin päinvastoin. Seurauksena olisi raju väestön väheneminen.

TEM:n palvelu-uudistuksessa riskinä palvelujen karsiminen – kuntia ja esimerkiksi teollisuuskyliä kuultava valmistelussa

Alustavien suunnitelmien mukaan uudet alueelliset TE-keskukset (nimenä voi olla myös TE-toimisto) aloittavat toimintansa vuoden 2013 alusta ja niillä on alaisuudessaan tarvittava määrä TE-toimipaikkoja.

TE-keskusten, -toimistojen ja -toimipaikkojen asema tulee osin muuttumaan. Muutoksessa voi eräs malli olla se, että elinkeinoyhtiöille annettaisiin aiemmin esimerkiksi TE-keskuksille tai toimistoille kuuluvia tehtäviä.

Eri seutujen elinkeino-olosuhteet poikkeavat toisistaan merkittävästi myös pienten kaupunkien ja kuntien osalta. Elinkeino-yhtiöt eivät ole ainoita toimijoita, joiden kanssa TEM:in tulisi kumppanina tai sopimussuhteessa tms. toimia. Lieksa on tästä hyvä esimerkki.

Lieksan kaupungin ja sen omistaman Lieksan Teollisuuskylä Oy:n hanketoiminta yhdessä on ollut suuruusluokaltaan lähes samaa luokkaa kuin kolmen kunnan elinkeinoyhtiön (Pikes Oy) hanketoiminta.

Omistamme lähes puolet kolmen kunnan elinkeinoyhtiö Pikes Oy:stä. Omistamme yli kolmanneksen (1/3) maakunnallisesta matkailuyhtiöstä Karelia Expert Oy Matkailupalvelusta. Tämä yhtiö hoitaa koko maakunnan alueella esimerkiksi hotellien, lomakyläiden ja mökkien vuokraustoimintaa sekä monenlaisien palveluiden myyntiä. Karelia Expert Oy:n verkkokauppa on pitkälle kehitetty ja toimiva.

Kun valtio (työ- ja elinkeinoministeriö) nyt uusii TE-keskusten organisointia ja tehtäviä, niin asiaa valmisteltaessa tulisikin pyytää lausunnot ja tarvittaessa muulla tavoin kuulla paikallisia kuntia, mutta myös kuntien teollisuuskylä ja vastaavia yhtiöitä. Tulee muistaa, että sopimuskumppaneiden on oltava kuntia; ei yhtiöitä.

Yhteispalvelupisteiden kehittäminen – Lieksalla valmius pilotteihin

Kuntaliitto on lähtenyt tukemaan yhteispalvelutoimintaa ja erityisesti väljemmän muotoista yhteistoimintaa kuin yhteispalvelulainsäädäntö nyt edellyttää.

Myös valtio on alkanut muuttaa kantojaan ja olisi valmis vähemmin panostuksiin tapahtuvaan yhteispalvelutoimistojen ja -pisteiden kehittämiseen.

Valtion tulee maksaa omien palvelujensa osuudet täysimääräisesti eikä säilyttää niitä kunnille.

Lieksan kaupunki kannattaa tällaista suuntaa; meillä on yhdessä monien maakunnallisten toimijoiden kanssa jo pitkään oltu rakentamassa tällaista väljämuotoisempaa palvelutoimintaa:

<http://lieksanyhteispalvelut.wordpress.com/>
<http://www.lieksa.fi/Resource.phx/sivut/sivut-lieksa/ytiedot2.htx?browse=true&organisaatio=392>

Palveluverkostojen vähentyessä tällaisten yhteispalvelupisteiden merkitys tulee kasvamaan. Muissa alueen kunnissa ei vastaavan tyyppisiä yhteispalvelupisteitä ole.

Lieksan kaupunki lähtisi mielellään mukaan kehittämään hankkeita, joissa yhdistettäisiin aiempaa laajemmin erilaisia julkisia palveluita uudella tavalla. Meillä on kokemusta mm. usean kunnan (ja parin kuntayhtymän) puhelinvälityksen hoitamisesta.

Olemme olleet eri tavoin mukana valtiovarainministeriön ASPA-hankkeessa (asiakaspalvelujen kehittäminen) ja nyt meillä on myös vireillä maakunnalliseksi soveltuva ASPA-hanke. Yhteispalveluhankkeen päästessä eteenpäin seuraava askel olisi julkisen vallan – kuntien ja valtion ASPA.

Nyt olisi nähtävä sähköisten palvelujen merkityksen kasvu ja nimenomaan niiden monikanavaisuuden luonne. Oikein käsitettynä monikanavaisuus tarkoittaa kunnassa olevien asukkaiden olosuhteiden (osaamisen, ikärakenteen, muiden kuin sähköisesti saatavien palvelujen tarpeen jne.) ottamista huomioon. Eli tavalliset palvelut on myös riittävästi turvattava.

Tärkeitä palveluita erityisesti turvattava – keskittäminen tulee väestölle liian kalliiksi

Nyt valtio näyttää lähteneen toteuttamaan esimerkiksi verotoimistojen ja poliisin osalta samaa keskittämisaaltoa kuin kuntarakennemuutoksessa tehtäisiin. Palvelut vietäisiin kansalaisten ulottumattomiin.

Esimerkiksi verotoimiston palvelujen supistamiselle esitetyt perusteet ovat täysin virheellisiä. Kaikesta laajakaistojen ja sähköisten palvelujen lisäämisestä huolimatta, meillä on laajoilla alueilla ihmisiä, joita ei näillä palveluilla voida saavuttaa.

Samoin poliisipalveluiden alasajo on Lieksan olosuhteissa täysin perusteetonta ja se on todellinen uhka kansalaisten tasavertaisuudelle. Miksi näytetään unohdettavan Lieksan kaupallisen ja teollisen toiminnan alueellisesti ylivoimainen määrä ja merkitys. Valvottavaa on eniten.

Molempien palvelujen osalta voidaan aivan hyvin varmistaa palvelujen turvaaminen siirtämällä muun maan (yhä ruuhkautuvamman muun Suomen) palveluita täältä sähköisesti hoidettavaksi. Tästä Lieksassa toimiva, lähes 80 työntekijää työllistävä, valtakunnalliseen puhelinpalveluun perustuva Kelan yhteyskeskus on oiva esimerkki.

Yhteenveto

Lieksa pyrkii siis kaikin tavoin lisäämään elinvoimaansa, tehostamaan toimintojaan ja palvelutuotantoaan. Nyt esitetään uutta kuntarakennetta, joka ei perustu toiminnalliseen alueeseen, vaan jonkinlaiseen maantieteelliseen vierekäisyyteen. Kun toimintoja keskitettäisiin ns. maantieteelliseen keskukseen, niin selkeänä seurauksena olisi väestön siirtyminen parempien palvelujen suuntaan etelään.

Maantieteellisen keskipisteen pitäminen perusteena tarkoittaisi Suomen tasolla pääkaupungin siirtämistä Kärsämäelle.

OSA II. KUNNAN NÄKEMYKSIÄ MUIHIN KUNTAUUDISTUKSEEN LIITTYVIIN HANKKEISIIN

II.1. Osio: Kuntalain kokonaisuudistus

II.1.1. Mitkä ovat kuntanne näkemyksen mukaan kuntalain tärkeimmät uudistustarpeet?

Kuntalaissa tulisi tunnistaa erilaisessa asemassa olevat kunnat. Harvaanasuttu maaseutu, kaupunkialueet, metropolialueet.

Kunnan talouden tasapainon määrittely tulee päivittää tähän päivään soveltuvasi.

II.1.2. Miten kuntanne näkemyksen mukaan lähidemokratiaa voitaisiin vahvistaa uudistamalla kuntalain osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevia säännöksiä?

Lainsäädännössä on otettava huomioon tapahtunut tekninen kehitys esimerkiksi sähköisten välineiden osalta, uusimpana sosiaalinen media.

II.2. Osio: Kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen

II.2.1. Mitkä ovat kuntanne näkemyksen mukaan kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän tärkeimmät uudistustarpeet?

- Valtionosuusjärjestelmää ja verotulojen tasausta tulee tarkastella osana kuntatalouden suunnittelua. Verotulojen tasausjärjestelmä on muihin pohjoismaihin verrattuna huonompi heikommassa asemassa olevien kuntien osalta. Pitää ottaa lähtökohdaksi, että kaikki kunnat eivät voi huolehti tehtävistään omilla verotuloillaan; tämä ei poista tarvetta tehokkuuteen ja tuottavuuteen
- Valtionosuusjärjestelmässä tulisi väestöllinen huoltosuhde ottaa nykyistä paremmin huomioon. Vammaistenhuolto, lastensuojelu, rakennetyöttömyys, ja humanitäärinen maahanmuutto tulee huomioida nykyistä paremmin valtionosuuksissa. Syrjäisyys-, asukastiheys- ja sairastavuuskertoimet tulee säilyttää valtionosuuksien laskennassa.
- Tulee tehdä tarkastelu ja laskelmat siitä millaisella valtionosuus- ja verotulojen tasausjärjestelmällä kuntien tehtävät voidaan järjestää tasapuolisesti kaikkien Suomen kansalaisten osalta

II.3. Osio: Kuntien tehtävien arviointi

Valtiovarainministeriö on asettanut 23.11.2011 työryhmän, jonka tehtävänä on osana kuntauudistusta määrittää uusien kuntien tehtävät sekä arvioida mahdollisuudet vähentää kuntien nykyisiä tehtäviä ja velvoitteita. Työryhmä kartoittaa kuntien tehtävät kokonaisuutena ja niiden järjestämistä koskevat velvoitteet. Kartoitus käynnistetään keväällä 2012 ja sen perusteella laaditaan analyysi vuoden 2012 loppuun mennessä.

II.3.1. Mitä seikkoja tulisi ottaa huomioon seuraavia asioita arvioitaessa:

- **Kuntien tehtävien mahdollinen vähentäminen**

Kuntien lakisääteiset tehtävät (ns. peruspalvelut) ovat pääpiirteissään tarkoituksenmukaiset. Mutta valtion ja kuntien välinen rahoituksen jakautuminen on kunnille ongelmallinen.

Kuntien talouden ja toiminnan kokonaisuudessa laissa määritellyillä pienillä tehtävillä on myös merkitystä.

Valtiolle voisi siirtyä sellaisia ei-harkinnanvaraisia tehtäviä, joissa käytetään ainoastaan viranomaisvaltaa ja joihin ei liity kehittämistehtäviä.

Suurin ongelma ovat tiukat lainsäädännölliset normit palvelujen järjestämisestä ja subjektiiviset oikeudet.

- **Valtion ja kuntien tehtäväjako**

Yhteispalvelujen kehittäminen tulee tapahtua siten, että valtio osallistuu merkittävässä tavalla kustannuksiin, mutta kunta voi toimia palvelujen järjestäjänä. Lieksan kaupunki on valmis toimimaan myös maakunnallisten palvelujen järjestäjänä (AS-PA-malli).

Määriteltäessä tai lisättäessä kuntien tehtäviä tulee ottaa ehdottomaksi, lainsäädäntöön kirjatuksi periaatteeksi, että kuntien tehtäviä ei voida lisätä ilman sadan (100) prosentin valtion rahoitusta.

- **Määriteltäessä uusien kuntien tehtäviä**

II.4. Osio: Lisänäkemyksiä

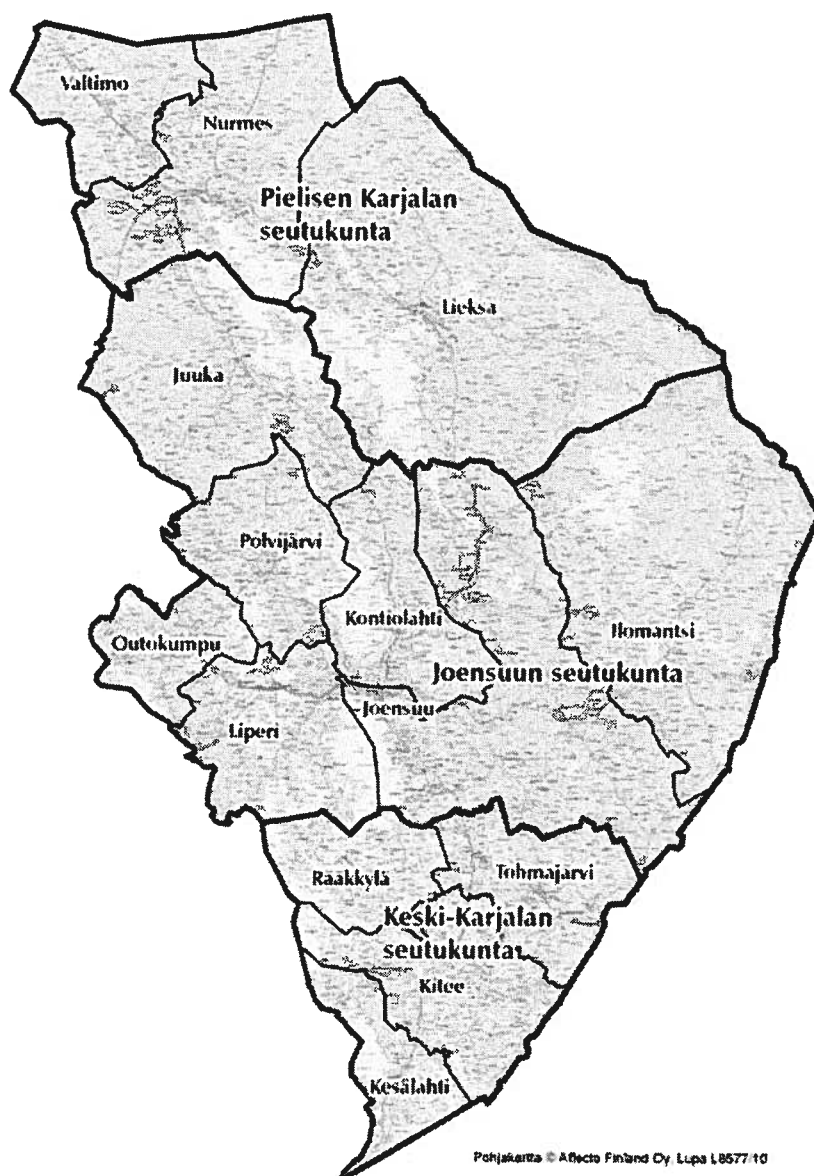
II.4.1. Jos haluatte esittää esitettyjen kysymyksien lisäksi kuntauudistukseen liittyen muuta, lisätkää se alla olevaan tilaan.

Elinkeinotoimen kehittämisen osalta on merkittävä virhe, että työryhmän valmistelussa ei ole tunnistettu infrastruktuurin ylläpidon ja kehittämisen olevan osa kansallista elinkeinopolitiikkaa. Esimerkiksi perustienpidon ja raideliikenteen rahoituksen heikentäminen merkitsee Lieksan osalta valtion taholta elinkeinoelämän toimintaedellytysten heikentämistä.

Alla oleva kartta kertoo miksi työryhmän esitys on mahdoton. Kuntien välissä oleva Pielinen on Suomen viidenneksi suurin järvi. Sen pituus on noin 100 km ja leveys enimmillään noin 40 km.

Lieksalaisten asiointi suuntautuu Joensuuhun.

Tässä eräs karttajarjoitus, joka kertoo Lieksan ja Pohjois-Karjalan olosuhteista. Kun karttaan vielä lisää edellisestä kartasta Pielisen, niin voi uskoa, että ei sama malli koko maahan millään sovellu.

Rakenneryhmän esitys Pohjois-Karjalan kuntarakenteeksi

